

Verslag van de plenaire zitting van 22 februari 2016

1. Inleiding

De voorzitster verwelkomt de deelnemers en overloopt het programma van de voormiddag, met verwijzing naar de sinds juni 2015 nieuwe structuur van de Commissie.

Tot juni 2015 functioneerde de Commissie a.h.v. een klassiek ledenbestand met loutere opdeling tussen stemgerechtigde en adviserende leden. Deze laatste waren sinds meerdere jaren niet meer vertegenwoordigd in het Commissiebureau.

In juni 2015 is deze structuur geëvolueerd naar een werkbaarder organigram met intergouvernementeel orgaan (GOV, samengesteld uit de stemgerechtigde leden), een adviesorgaan (ADV, samengesteld uit en aangesteld door de adviserende leden) en een Bureau waarin beide vertegenwoordigd zijn. GOV wordt bovendien ondersteund door de aanspreekpunten per entiteit. Voor de samenstelling wordt verwezen naar de ledenlijst die als bijlage 1 gaat.

De voorzitster stelt vast dat deze herstructurering een positieve dynamiek op gang heeft gebracht binnen de Commissie. Tijdens de zitting zullen enkele concrete resultaten worden gepresenteerd.

2. Korte samenvatting programma

De 2 eerste adviezen van het adviesorgaan van de NCRK vormen het uitgangspunt van de plenaire zitting. Het secretariaat van de Commissie is verheugd over die nieuwe werkwijze, met een duurzaam en vrij evenwichtig samengesteld adviesorgaan. Het orgaan is onafhankelijk. Het intergouvernementeel orgaan en elk ander lid van de NCRK kunnen verzoeken voorleggen aan het adviesorgaan. Het legt evenwel zijn prioriteiten op autonome wijze vast.

Het adviesorgaan heeft een hernieuwbaar mandaat van 2 jaar. Het huidige mandaat loopt dus in principe tot 7 juni 2017.

Een eerste advies, dat uitgebreid aan bod zal komen op de zitting, heeft betrekking op een brandend actueel thema: de situatie van minderjarigen in migratie. In het verlengde van het advies van eind november heeft het adviesorgaan op 15/01 een technische vergadering met de administraties en enkele betrokken kabinetten georganiseerd. Het was een zeer goede stap op weg naar een meer uitgediepte follow-up vanwege de entiteiten die door hen zal worden geïllustreerd tijdens de plenaire zitting.

Een tweede advies werd eind januari afgeleverd en heeft betrekking op de prioritaire werkzaamheden van deze Commissie voor het volgende anderhalf jaar: de redactie van het volgende periodieke IVRK-rapport. Ikv een algemeen rationaliseringsproces heeft de VN beslist dat voor alle mensenrechtenrapporteringen, naast een common core document dat algemeen de staatsstructuur en de eerbiediging van fundamentele rechten toelicht, het specifieke rapport maximum 21.200 woorden (max. ongeveer 45 p.) mag tellen.

Om die reden zal in beginsel gerapporteerd worden over een selectie van prioritaire aandachtspunten. Dit werd reed tijdens een vorige plenaire zitting beslist. Het adviesorgaan bracht de ondeelbaarheid van kinderrechten in herinnering, maar formuleerde vanuit

pragmatische overwegingen toch enkele prioritaire aandachtspunten, o.m. betreffende heel kwetsbare groepen. De overheden zullen vermoedelijk opteren voor een mix van knelpunthema's maar ook enkele goede praktijken.

Vervolgens wordt het resultaat voorgesteld van ruim twee jaar grondig overleg met onderwijsinstanties, instanties inzake gezondheidszorg, justitie, overheen bevoegd inzake migratie, kinderrechtenactoren en allerhande onderzoeksinstellingen. 40 kinderrechtenindicatoren werden met de medewerking van ruim 150 partners uitgewerkt en in kaart gebracht. Na de voorstelling zullen de leden uitgenodigd worden voor een verdere samenwerking, met als belangrijke doelstelling om alle kwetsbare groepen te bereiken. De publicatie vermeldt immers niet alleen cijfers. Bovenal wijst ze op lacunes die weggewerkt dienen te worden... "in order to make them count... all of them".

3. Voorstelling en bespreking van het advies "de situatie van kinderen in migratie", verstrekt door het adviesorgaan van de NCRK

Mevrouw Karin Van der Straeten vraagt de vergadering om Dhr Bernard De Vos, DGDE, te verontschuldigen, hij kon niet aanwezig zijn en zij spreekt in zijn naam.

De thematiek van kinderen in migratie is tegenwoordig het prominente thema waarmee de algemeen afgevaardigde te maken heeft en heeft voor hem een hoge prioriteit. De kinderen die aankomen op het grondgebied zijn alsmaar jonger; in januari waren er 900 NBMV zonder voogd en waren er 130 minderjarigen ondergebracht in het WTC-gebouw. Voor hen was er dus geen huisvesting op maat van kinderen voorzien.

Mevrouw Van der Straeten verduidelijkt ook dat het DASPA (cf het Vlaamse dispositief van de OKAN-klassen) zou moet kunnen worden verlengd naargelang de specifieke behoeften van bepaalde kinderen die bijzonder kwetsbaar zijn gemaakt. Dat aspect is niet specifiek neergeschreven in het advies, maar is van belang in het licht van de contacten die de DGDE heeft met de beroepskrachten die instaan voor de begeleiding van die jongeren.

Mevrouw Van der Straeten geeft vervolgens duiding bij het advies van het adviesorgaan (cf. bijlage 7) en benadrukt daarbij dat er over "kinderen in migratie" als themakeuze meteen eensgezindheid bestond binnen het orgaan.

Mevrouw Van der Straeten wijst tot slot nadrukkelijk op het belang en de inzet van de overlegvergadering tussen de administraties, de kabinetten en het adviesorgaan naar aanleiding van dat advies en hoopt dat het een positief resultaat zal opleveren.

De voorzitster herinnert eraan dat op 15/01/2016 een technisch overleg heeft plaatsgevonden waarbij het advies punt per punt besproken werd met de bevoegde overheidsdiensten en kabinetten. Op basis van de uitkomst daarvan zal door de overheden een schriftelijk antwoord worden geformuleerd dat als bijlage bij het verslag zal worden gevoegd. De vertegenwoordigers van enkele entiteiten lichtten de nota's in plenaire zitting toe.

Het betreft:

- Voor de federale overheid: mevrouw Sandra Stainier, lid GOV en adviseur bij het kabinet van de eerste minister, Dhr Alfons Vanheusden, lid GOV en adviseur bij het kabinet van de minister van Justitie en mevrouw Maïté van Regemorter, adviseur bij het kabinet van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie.
- Voor de Vlaamse overheid : Dhr Filip Michiels, GOV-lid en kabinetsmedewerker van de coördinerend Minister Kinderrechten, en Joost Van Haelst, dienstdoend vice-voorzitter en aanspreekpunt voor de Vlaamse overheid binnen de NCRK.
- Voor de FWB : Dhr Stéphan Durviaux, adviseur bij het kabinet van de minister voor Hulpverlening aan de jeugd.
- Voor het Waalse Gewest: Dhr Robert Javaux, adviseur bij het kabinet van de minister van Sociale Actie.

Meerdere tussenkomsten beklemtonen het kwaliteitsvolle en gedetailleerde karakter van het advies dat geleid heeft en verder zal leiden tot een waardevolle wisselwerking tussen beleid en middenveld.

Mevrouw Van Regemorter stelt het adviesorgaan een persoonlijke ontmoeting voor, met het oog op de opname in de vreemdelingenwet van de door ADV voorgestelde transversale bepaling inzake kinderrechten.

De Vlaamse vertegenwoordigers geven aan dat het advies en de reactie erop op 19 februari bij wijze van mededeling werd voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse nota werd toegelicht a.h.v. een powerpointvoorstelling die als bijlage 13 gaat bij dit verslag

Dhr Durviaux beklemtoont naast een uitgebreide oplist van concrete actiepunten dat het advies de grote verdienste heeft 'het kind te benaderen vanuit een allesomvattende invalshoek, zonder dat er sprake is van ontleding naargelang de bevoegdheden'.

Enkele leden komen tussen aangaande de overheidsreacties op het advies.

Mevrouw Farah Laporte, vertegenwoordiger Kinderrechtencoalitie, reageert op het punt over het recht op de bescherming van de gezondheid.

In het advies lezen we: "...moeten kinderen in migratie passende zorg genieten, op dezelfde wijze als andere kinderen, zonder onderscheid naar verblijfsstatuut, gelet op hun specifieke behoeften op het vlak van (geestelijke) gezondheid". Dit refereert naar het artikel 24 van het IVRK waarin staat dat alle kinderen recht hebben op de grootst mogelijke mate van gezondheid.

De Kinderrechtencoalitie werkt dit jaar specifiek rond de rechten van minderjarigen op de vlucht, en in dat kader werd vanuit hun leden reeds een aantal knelpunten aangereikt. Mw Laporte weidt verder uit over de Dringende Medische Hulp, medische hulp aan kinderen in illegaal verblijf. Het regeerakkoord kondigt aan dat deze notie verder zou uitgeklaard worden. Dit is volgens de informatie waarover Kinderrechtencoalitie beschikt, nog niet gebeurd.

Een van de mogelijke pistes kan volgens mevr. Laporte zijn dat de huidige pluslijst van Fedasil - met geneesmiddelen die niet door het RIZIV terugbetaald worden maar die wel gratis zijn voor kandidaat vluchtelingen - uitgebreid wordt naar kinderen in illegaal verblijf.

Maar ook al zou dat gebeuren, dan nog blijven er belangrijke knelpunten bestaan: het OCMW heeft een maand de tijd om een sociaal onderzoek te doen en een medische kaart te verstrekken, deze is slechts beperkt geldig, OCMW's geven pas medische kaart als de persoon ziek is, elk OCMW hanteert andere documenten (zorgt voor onduidelijkheid bij medisch personeel),...

Een mogelijke oplossing voor deze knelpunten is volgens mevr. Laporte het invoeren van een ziekteverzekering voor alle buitenlandse minderjarigen (niet alleen niet-begeleide minderjarigen, ook voor Europese minderjarigen die zich niet in een precaire situatie bevinden, ook voor kinderen in familieverband). Enkel op deze manier kunnen alle kinderen in ons land, ongeacht hun verblijfsstatuut, genieten van hun recht op de hoogst mogelijke mate van gezondheid, zoals het staat in het IVRK.

Het gaat hier om een nood aan medische zorg voor een zeer kwetsbare groep. Toegang geven tot het ziekteverzekeringssysteem, lijkt Mw Laporte noodzakelijk en economisch en maatschappelijk verantwoord. Enerzijds leidt een dergelijke regeling tot een verminderde administratie voor zorgverstrekkers, wat de efficiëntie van de toegang tot gezondheidszorg ten goede komt. Als men de voorwaarde voor verzekeraarheid voor NBMV doortrekt, nl 3 maanden schoollopen, beoogt men tevens minderjarigen die in België wensen te blijven. Verder kunnen overheid en ziekenfondsen een nieuwe doelgroep bereiken in het kader van preventiecampagnes, waardoor er sterker preventief gewerkt kan worden, wat ook een kostenbesparend effect heeft.

In dat kader wil de Kinderrechtencoalitie alvast de link maken met het volgende agendapunt, nl de volgende periodieke rapportage en welke prioritaire thema's daar aan bod moeten komen. De Kinderrechtencoalitie verwijst naar het vorige periodieke rapport uit 2008, waar onder nr 662 staat dat de bevoegde overheden de notie 'dringende medische hulp' zouden uitklaren. De opvolging en de behandeling van dit punt lijkt de Kinderrechtencoalitie alvast belangrijk om mee te nemen in het kader van de volgende periodieke rapportage van 2017.

De vertegenwoordiger van het kabinet van de federale minister van volksgezondheid geeft aan dat een toegankelijke gezondheidszorg prioriteit is voor allen. De vraag zal nader onderzocht worden, rekening houdend evenwel met het risico op een aanzuigeffect of op dubbele verzekeringen. Het budget 2016 voorziet in 3,795 miljoen € voor de uitvoering van het Witboek dat onder meer een plaats geeft aan interculturele bemiddelaars en ervaringsdeskundigen.

De voorzitter brengt enkele andere engagementen van België in herinnering die in het periodieke rapport van 2008 zijn opgenomen.

Het engagement om de problematiek van de verdwijningen nader te onderzoeken en de registratie van verdwijningen beter te coördineren (periodiek rapport 2008, randnrs 657 en 659) verdient verdere navolging. De indicatorenpublicatie die tijdens deze zitting wordt voorgesteld geeft aan dat er helaas nog steeds geen betrouwbare cijfergegevens bestaan over het jaarlijkse aantal verdwijningen (publ. p. 218 evenals fiche indicator BM 4).

Het engagement om de kwaliteit van de voogden beter op te volgen (periodiek rapport 2008, randnr 660) kent daarentegen wel navolging met het coachingproject dat sinds 2015 loopt in opdracht van de Dienst Voogdij. De verlenging van dit project dreigt evenwel een gat van enkele maanden te creëren, waarna het in beginsel gedurende meerdere jaren zal kunnen worden voortgezet. De indicatorenpublicatie (p. 185) verstrekt meer informatie over de huidige vormings- en coachingprojecten voor de voogden.

4. De volgende periodieke IVRK-rapportering (timing: juli 2017)

De voorzitter beklemtoont met deze voorbeelden de link tussen het advies en één van de belangrijke thema's uit het voorgaande periodieke IVRK-rapport. Aandacht voor de opvolging van de door België aangegane engagementen dient aangevuld te worden met een opvolging van de concluding observations (CO) van het VN-Kinderrechtencomité n.a.v. het laatste rapport. Het spreekt voor zich dat een goede redactie van dat rapport in eerste instantie vergt dat we een duidelijke stand van zaken geven over de mate waarin de vorige CO zijn opgevolgd.

Daarom stelde het NCRK-secretariaat in 2012 een opvolgingstabel op die regelmatig geactualiseerd werd en momenteel definitief afgewerkt wordt, a.h.v. de bijdragen van de aanspreekpunten van de overheden. De tabel zal beschikbaar gesteld worden op de NCRK-website en zal ongetwijfeld van nut zijn bij de redactie van het volgende rapport, maar tevens de NGO's en kinderrechtencommissarissen kunnen inspireren bij de redactie van hun alternatieve rapporten.

Het volgende periodieke rapport zal een totaal andere vorm hebben dan het rapport van juli 2008: zoals gezegd zal het aantal woorden beperkt moeten worden tot 21.200.

Om die reden zal in beginsel gerapporteerd worden over een selectie van prioritaire aandachtspunten. Het adviesorgaan verstrekte hierover een advies.

Dhr Benoît Van Keirsbilck, lid van het adviesorgaan, heeft dat advies en de inzet ervan voorgesteld (cf. bijlage 9).

Na deze voorstelling heeft Dhr Benoît Parmentier een eerste reactie van het intergouvernementele orgaan geformuleerd. Dhr Benoît Parmentier spreekt eerst in eigen naam en verheugt zich over de toegenomen productiviteit en daadkracht van de NCRK dankzij de verduidelijking van de rollen dankzij de oprichting van het adviesorgaan en van het intergouvernementele orgaan.

Dhr Parmentier reageert in naam van het intergouvernementele orgaan (GOV) op het advies. Hij bedankt het adviesorgaan voor het geleverde werk. Het advies zal in aanmerking worden genomen door het GOV bij de keuze van de prioritaire thema's voor het volgende periodieke verslag.

De werking rond de prioritaire thema's zal evenwel in eerste instantie een zaak zijn van de aanspreekpunten van de administraties. Die zullen rekening houden met het advies, maar ook met de prioriteiten van de actieplannen van de entiteiten. De slotopmerkingen van het Comité van Genève zullen eveneens in aanmerking worden genomen.

Het GOV zal dan in samenwerking met de aanspreekpunten de gekozen thema's definiëren.

Het selecteren van gemeenschappelijke thema's wordt geen eenvoudige opgave en kan tot 2 maanden in beslag nemen.

5. Voorstelling van het werken met indicatoren

De 40 kinderrechtenindicatoren van de NCRK zijn het resultaat van ruim twee jaar overleg met meer dan 150 vertegenwoordigers van betrokken diensten, onderzoeksinstituten en kinderrechtenactoren.

Mevrouw Catherine Péters, attachée bij de NCRK, geeft een beknopt overzicht van de participatieve methodologie die de afgelopen twee jaar is gehanteerd bij de selectie van 40 nationale kinderrechtenindicatoren.

Een dankwoord gaat uit naar de leden van de NCRK voor hun medewerking bij dat proces.

Mevrouw Péters gaat over tot de voorstelling van de publicatie, die alle aanwezigen hebben ontvangen. Het eerste deel omvat een voorwoord, geschreven door professor Wouter

Vandenhole namens het adviesorgaan, en voorts de methodologie, de bronnen en een leeswijzer.

De 7 categorieën van indicatoren worden voorgesteld. Mevrouw Péters legt de nadruk op de ondeelbaarheid van kinderrechten. De categorisering ervan is louter bedoeld om structuur aan te brengen in de publicatie.

Er worden voorbeelden van goede praktijken aangehaald, waaronder de oprichting van een nationale databank voor HBSC en de informatiedoorstroming tussen de entiteiten met betrekking tot hun gegevensverzameling. Mevrouw Péters benadrukt het belang van de contextualisering en presentatie van de beschikbare gegevens maar ook van de ontbrekende gegevens in de publicatie.

Daarna volgen enkele voorbeelden van indicatoren.

De voorzitter gaat daarna verder met de presentatie. Helaas ontbreken tot op vandaag meerdere metingen en ook meerdere opsplitsingen van cijfers voor bepaalde groepen van kinderen (zie ppt).

Om hieraan en aan andere mankementen te verhelpen, formuleert de publicatie per fiche aanbevelingen. De voornaamste ervan zijn overigens samengevat op p. 217-218.

Het gaat er ons in eerste instantie om van alle kinderen te bereiken.

Om alle schoolgaande kinderen te bereiken, dienen de PISA- en HBSC-enquêtes verruimd te worden tot OKAN-klassen én ook tot het buitengewoon onderwijs, via aangepaste vragenlijsten. Enkel wanneer er ernstige tegenindicaties zouden zijn, in het belang van het kind, menen we dat heir bezwaar tegen gemaakt kan worden. De genoemde aanpassing vergt weliswaar een zeker budget. Maar het gaat niet langer op van een bevraging te doen naar gezondheid en welzijn, en de meest kwetsbare groepen daar niet bij te betrekken.

De Duitstalige Gemeenschap wordt aanbevolen om eveneens aan de HBSC-enquête deel te nemen.

De nationale gezondheidsenquête zou gebaat zijn met een bijkomende kindspecifieke analyse. Er wordt vandaag voornamelijk gefocust op 'het huishouden', zonder opsplitsingen naar minderjarige en meerderjarige gezinsleden (S2 en S11) en naar geestelijke en fysieke gezondheidszorg. Ook is de enquête beperkt tot plus-15-jarigen. Het blijkt meermaals van groot nut om de vragen uit te breiden naar kinderen jonger dan 15 jaar.

De helft van de indicatoren bereikt de belangrijke kwetsbare groepen niet. Naast de gevraagde uitbreiding van bestaande enquêtes bepleit de NCRK de uitwerking van een specifieke enquête (cf. infra).

Daarom beveelt de publicatie meermaals aan om de registraties te verfijnen, met het oog op bvb een pertinentere meting van de schoolkosten, een betere toepasbaarheid van de Justitiebarometer op minderjarigen, ook meerdere verfijningen om de situatie van buitenlandse minderjarigen beter in kaart te brengen.

Ook wordt aanbevolen om over te gaan tot systematische registraties en het effectieve gebruik ervan, wat nog niet het geval is voor de gegevens die worden ingezameld op het niveau van de CLB's en hun Franstalige collega's de PMS-centra.

Meerdere administratieve gegevensbanken zouden naast louter administratieve doeleinden ook statistisch gebruik kunnen nastreven.

Vooralsnog zijn voor Brussel en de Duitstalige Gemeenschap amper tot geen gegevens beschikbaar. Eveneens een werkpunt.

Vervolgens gaf prof. Dr. Wouter Vandenhole in naam van het adviesorgaan toelichting bij diens advies over het indicatorenwerk (cf bijlage 8 bij dit verslag). Aanvullend beklemtoont hij het belang om bij de opmaak van kinderrechtenindicatoren idealiter te vertrekken vanuit de kinderrechten en niet vanuit de beschikbare gegevens. Er kan meermaals werk worden gemaakt van pertinentere meetgegevens, zoals de studie zelf ook meermaals aangeeft.

Vervolgens staat Dhr Vandenhole stil bij het belang om alle kinderen te bereiken. Indien er groepen uitvallen, dan kan men zich er waarschijnlijk aan verwachten dat die groepen eveneens onvoldoende zichtbaar zijn in de wetgeving en in het beleid.

Tenslotte geeft Dhr Vandenhole aan dat het in de eerste plaats de taak is van de overheden om beleidsmatig gevolg te geven aan het indicatorenwerk.

De voorzitster beklemtoont dat de publicatie hoe dan ook slechts een begin is.

Ze zal haar vervolg krijgen in verder lobbywerk. Het NCRK-secretariaat had bovendien al de gelegenheid om bepaalde instellingen en onderzoekers te overtuigen van enkele aanpassingen. Zo hebben de Gentse en Brusselse (ULB) HBSC-onderzoekers al onderling uitgemaakt dat bepaalde vraagstellingen in de HBSC-enquête geherformuleerd dienen te worden, om beter

aan te sluiten bij datgene wat ze willen meten en om te komen tot identieke vragen langs Vlaamse en Franstalige kant. Dit zal vanaf 2018 een Belgische meting toelaten voor indicatoren zoals bvb de beleving van de buurt waar nu nog enigszins verschillende metingen voor gebeuren. Daarnaast zijn beide teams het ermee eens om de opname te bepleiten van nieuwe vragen die door beide teams worden beschouwd als hét optimale meetinstrument voor een bepaalde indicator, zo bvb voor de indicator ‘toekomstperspectief’.

Ook de opvolging van de overige aanbevelingen zal blijvend worden beklemtoond, met het oog, onder meer, op een actualisatie van de indicatoren en van hun metingen in 2018. De bedoeling is om in februari 2019, de geplande datum waarop België zijn volgende periodieke IVRK-rapport in Genève zal voorstellen, om tegen die datum een nieuwe meting te verrichten, en de resultaten aan de VN voor te leggen.

Tenslotte wenst de Commissie binnen enkele maanden volop werk te maken van de voorgestelde specifieke enquêtes.

Mevrouw Catherine Péters neemt opnieuw het woord en geeft toelichting bij de context waarin sommige kinderen "afwezig zijn in de statistieken".

Er vallen kinderen buiten de statistieken omdat zij ofwel niet opgenomen zijn in de steekproef (niet ingeschreven zijn in het bevolkingsregister, geen onderwijs ontvangen, chronisch ziek zijn, in een gemeenschapsinstelling/gesloten centrum verblijven, bijzonder onderwijs volgen, te jong zijn (<10 jaar), vallen onder de Duitstalige Gemeenschap (HBSC),...) ofwel "zoekgeraakt" zijn in de steekproef (geen uitsplitsing voorzien (herkomst, geplaatste kinderen, kinderen met handicap,...); geen uitsplitsing mogelijk (te kleine steekproef) of enkel in aanmerking genomen zijn als "lid" van een huishouden) of omdat er geen specifieke enquête voor hun situatie bestaat (kinderen in contact met justitie, kinderen in migratie).

Er wordt nadrukkelijk op gewezen dat het belangrijk is om die kinderen niet blijvend in de schaduw te stellen, vooral in de hoedanigheid van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind.

Mevrouw Péters geeft vervolgens toelichting bij de voorgestelde methodologie voor de uitvoering van de beoogde specifieke enquêtes om deze groepen alsnog te bereiken (Cf. Bijlage 10). Zij vraagt ten slotte de leden om deel uit te maken van het stuurcomité dat zich

zal buigen over de ethische, praktische en technische vraagstukken die rijzen bij de uitwerking van een enquête voor de meest kwetsbaren.

Vervolgens krijgt de zaal het woord. Enkele personen namen op voorhand al kennis van de nota betreffende de specifieke enquête en kondigden een tussenkomst aan.

Mevrouw Laurence Bruyneel, coördinator van de werknemer-voogden bij Caritas International geeft aan dat ze het project steunt en dat er in principe geen problemen te verwachten vallen wat betreft de motivering van jongeren om mee te werken. Ook meent ze dat de jongeren er geen probleem mee zullen hebben om te aanvaarden dat de bevraging geen rechtstreekse resultaten voor hen zullen opleveren, maar eerder een hoger doel beogen (beleidsaanpassingen op langere termijn). Wél werpt ze de vraag op of de voogd de meest geschikte persoon is om de enquêtes af te nemen. Men zou bvb ook een OKAN-klassen kunnen denken, om iedereen te bereiken, ook de momenteel 900 NBM die op een voogd wachten. We moeten ook beogen om het risico op sociaal wenselijke antwoorden zoveel mogelijk te beperken. Tenslotte haalt ze aan dat rekening gehouden moet worden (zowel voor de bevraging als bij de opsplitsingen achteraf) met de grote diversiteit aan profielen, leeftijdsgroepen, opvangmodaliteiten,...

De voorzitster haalt aan dat bijkomend de nodige zorg aan de dag gelegd zal moeten worden om de geïnformeerde toestemming van de jongere en diens voogd te waarborgen en te boekstaven. Ook dient samengewerkt te worden met de Privacycommissie, om ventileringen mogelijk te maken zonder het risico te lopen dat de jongeren geïdentificeerd zouden kunnen worden.

Mevrouw Ingrid Declunder, voorzitter van vzw Gardanto, de organisatie voor Nederlandstalige vrijwillige en zelfstandige voogden, neemt het woord. Ze verwijst naar het CAUAN-project (Comparative approach of unaccompanied Minors) dat in 2010-2011 werd geïnitieerd door IOM en gefinancierd door het Europees Vluchtelingenfonds. Best practices van 10 landen inzake verblijfsprocedure, opvang en voogdij werden in kaart gebracht en

aangevuld met de resultaten van 30 à 45 interviews¹, afgenomen door voogden, telkens bij jongeren van een andere voogd.

De keuze voor een andere voogd kan worden overwogen. Anderzijds bestaat er, geziens de vertrouwensband, minder risico dat de eigen voogd de verklaringen van de jongere verkeerd interpreteert. Er zal hoe dan ook met tolken moeten gewerkt, wat het risico op interpretatieproblemen vergroot.

Ook de diversiteit aan nationaliteiten dient in rekening te worden gebracht volgens Mevr. Declunder.

De CAUAN-studie zal door het secretariaat worden bestudeerd met het oog op de uitwerking van een haalbare methodologie.

Mevrouw Fraiteur van de vzw AFT MENA geeft aan dat de NBM die in een gezinssituatie leven een aparte categorie vormen, aangezien zij te maken kunnen krijgen met specifieke problemen, bijvoorbeeld ongezonde huisvesting. Ook de volgende uitsplitsingen dringen zich op: naargelang het gaat om NBMV van 17 jaar oud, zeer jonge kinderen, asielzoekers of geen asielzoekers, en ook naargelang de nationaliteit en de taal die zij spreken.

Ook de wachtperiode voorafgaand aan de aanwijzing van een voogd, aan de opstart van de procedure mag niet uit het oog worden verloren. Deze kinderen verkeren tijdens die periode in een overlevingssituatie.

Mevrouw Maud Dominicy deelt de vergadering mee dat UNICEF België eerstdaags een nieuw «What do you think»-project lanceert. Dat project wil een stem geven aan de meest kwetsbare kinderen in het kader van de rapportage bij het Kinderrechtencomité. De twee prioritaire thema's van het kinderrapport zijn armoede en migratie. De eerste twee komende jaren ligt de focus van het participatieproces op de kinderen in migratie. In dat verband hoopt

¹ Cf. http://www.iomvienna.at/sites/default/files/Synthesis_Report_CAUAM_Engl_Dec2011.pdf voor het syntheserapport van die studie. Voor België gaat het om 37 interviews (14 NBMV, 7 ex-NBMV en 16 experts)

UNICEF België bruggen te slaan met de NCRK opdat het werk van de Commissie in het kader van de specifieke enquête en het verzamelen van gerichte gegevens over de meest kwetsbare kinderen meer armslag zou krijgen. Mevrouw Dominicy vraagt de belangstellende leden van de NCRK en van het adviesorgaan ook om deel te nemen aan de begeleidingsgroep van het project "What do you think".

Vervolgens geeft de voorzitter voor de groep van minderjarigen in contact met justitie, het woord aan Meester Eric van der Mussele, jeugdadvocaat, lid algemene vergadering Orde van Vlaamse Balies, mede-oprichter en verantwoordelijke van de Antwerpse Jeugdpermanentie, mede-oprichter en ondervoorzitter van de in 2009 opgerichte Unie van Jeugdadvocaten, en lid van het NCRK-adviesorgaan.

Hij haalt de bereidheid aan om via de Commissie Jeugdrecht OVB en Unie van jeugdadvocaten positief mee te werken.

Hij haalt de bereidheid aan om via de Commissie Jeugdrecht OVB en Unie van jeugdadvocaten positief mee te werken. Jeugdadvocaten zijn daar gezien hun specifieke opleiding geschikt voor. Bovendien bieden advocaat vaak blijvende bijstand aan kinderen tot de leeftijd van meerderjarigheid, via MOF-VOS-IJH-familierechtbankzaken.

Zijn aandacht gaat onder meer uit naar het belang van -duidelijke vragen, begrijpelijk voor minderjarigen. Ook moet men incalculeren dat minderjarigen na moeilijke en belastende procedures er vaak niet over zullen willen spreken.

Meester Eric van der Mussele verwijst naar een EU-project, geleid door Intersentia (Université de Cambridge, Anvers et Portland), waarbij minderjarigen in contact met justitie (correctionele procedures) uit Schotland en Nederland werden bevraagd².

Hij kondigt tenslotte aan dat op 29/04/2016 in Antwerpen 30 jaar jeugdadvocatuur wordt gevierd en nodigt alle deelnemers uit (zie bijlage 11).

² De methode voor dat onderzoek combineert het kwalitatieve werk via "focusgroepen" en de analyse van de dossiers en/of registratie van het verhoor. Cf. www.youngsuspects.eu

Meester Juan Verlinden, jeugdadvoocaat en aanspreekpunt voor advocat.be (OBFG), bevestigt dat de jeugdadvocaten bereid zijn in het project te investeren.

Wel mag er niet aan voorbij gegaan worden dat verscheidene minderjarigen door het parket doorverwezen worden naar de integrale jeugdhulp, zonder dat er noodzakelijkerwijze een tussenkomst vanwege een advocaat was. Die minderjarigen mogen niet uit het oog worden verloren. De overlastproblematiek (met name het horen van minderjarigen door ambtenaren met sanctiebevoegdheid: GAS) zou evenzeer in overweging moeten worden genomen. Voorts is het van belang dat de verzamelde gegevens kunnen worden uitgesplitst, bijvoorbeeld om de categorie van de jongeren die meer dan een jaar lang zijn geplaatst, te kunnen onderscheiden. Ook moet er aandacht uitgaan naar de problematiek van de gedwongen toediening van geneesmiddelen.

Het zou interessant zijn een voorbereidende ontmoeting met jeugdadvocaten te organiseren vóór de start van de activiteiten van het begeleidingscomité, opdat er oog zou zijn voor elke problematiek die zou moeten worden opgenomen in de enquête.

Dhr Benoît Van Keirsbilck maakt gewag van een Nederlandse enquête waarbij jongeren die bekend zijn bij de politie, die ervaring hebben met de isoleercel,... geïnterviewd werden door andere jongeren die reeds hetzelfde meegemaakt hadden.

Dhr Wouter Vandenhole werpt op dat we ons de vraag dienen te stellen of het aangewezen is om het onderbemande NCRK-secretariaat de bedoelde enquêtes te laten uitwerken. Zeker wanneer men ethisch gevoelige vragen, zoals betreffende gedwongen medicatie, plant te stellen, lijkt een bijstandsteam voor de bevraagde kinderen hem nodig.

De voorzitter geeft aan dat een voorstudie zal gebeuren naar goede praktijken en dat op basis daarvan concrete vragen en voorstellen zullen worden voorgelegd aan het begeleidingscomité.

Tot besluit worden de leden van de NCRK door mevrouw Catherine Péters verzocht zich niet blind te staren op het cijfermateriaal in de publicatie, maar een kritische blik te behouden,

alles in een context te plaatsen en het debat op te starten over de effectiviteit van de rechten van het kind in België.

De voorzitter hoopt dat alle leden warmgemaakt zijn voor een verdere samenwerking, om alle kwetsbare groepen te bereiken.

Ze deelt tenslotte mee dat ze in september 2015 beslist heeft om zich niet kandidaat te stellen voor een vernieuwing van haar mandaat. De Commissie heeft haar steeds nauw aan het hart gelegen, maar ze geeft na bijna negen jaar graag de fakkel door, om zich dichterbij het terrein te kunnen inzetten. Ze dankt alle leden voor de vaak jarenlange samenwerking, in het bijzonder het adviesorgaan voor zijn charismatische puur vrijwillige engagement, het intergouvernementeel orgaan, de ondervoorzitter, en bovenal haar secretariaat dat in moeilijke omstandigheden steeds uitstekend werk heeft geleverd en dat weldra verdiend uitgebreid zal worden.

Dhr Joost Van Haelst, ondervoorzitter, bedankt uitdrukkelijk mevrouw D'hondt, in eigen naam en in naam van alle leden, voor haar jarenlange inzet binnen de NCRK. Hij biedt haar een symbolisch fair trade-geschenk aan in naam van het ondervoorzitterschap.

De plenaire zitting wordt afgesloten.

Bijlagen:

Bijlage 1: Ledenlijst

Bijlage 2: Reactie federale Regering

Bijlage 3: Reactie Waalse Regering

Bijlage 4: Reactie Vlaamse Regering

Bijlage 5: Reactie COCOM

Bijlage 6: Reactie FWB

Bijlage 7: Advies situatie van kinderen in migratie

Bijlage 8: ADV advies indicatoren

Bijlage 9: ADV advies periodiek rapport 2017

Bijlage 10: Plenaire zitting 22 februari 2016

Bijlage 11: Invitatie Unie van Jeugdadvocaten

Bijlage 12: Instructies CRC voor redactie periodiek rapport

Bijlage 13: Advies kinderen in migratie-antwoord Vlaamse Regering